

Затверджено:

Директор КЗ ЦБС КМР

Л.А.Денисюк

Стратегія розвитку

**КЗ «Централізована
бібліотечна система
м. Кам'янського» КМР**

2020-2022 роки

м. Кам'янське, 2020

Передмова

Сьогодні, коли зміни в усіх сферах нашого життя стали настільки швидкими, що сприймаються вже як постійний звичний стан, є розуміння того, що бібліотекам просто необхідно не просто встигати за цими змінами, а йти на випередження. Певно, що непросто виходити із зони комфорту та переосмислювати своє існування. Але саме це ми і намагаємось робити. Ми вчилися писати грантові програми, та ставати переможцями, ми створювали інтернет-центри у бібліотеках та бути корисними для користувачів. Ми вчимося писати власні проекти та втілювати їх у життя. Ми з кожним днем намагаємося працювати так, щоб для кожного свого користувача бути хоча б на мить необхідним.

Ми хочемо перетворити Бібліотеку в нову клієнтоорієнтовану та сервісну систему.

Метою нашої Стратегії є визначення ключових проблем розвитку бібліотек м. Кам'янського, пріоритетів діяльності у забезпеченні сталого розвитку нашого міста, напрямів, завдань та основних дій, спрямованих на їх реалізацію.

Вступ

Стратегія розвитку публічних бібліотек комунального закладу «Централізована бібліотечна система м. Кам'янське» (далі - Стратегія) ґрунтується на соціально-політичних, економічних, культурних перетвореннях в місті Кам'янське.

Стратегія розроблена на основі законодавчих актів України, нормативно-правових актів у галузі бібліотечної справи, а також основним її напрямком є розвиток міста на покращання якості життя, зростання його економіки, збереження історичної, культурної та архітектурної самобутності.

Виходячи з цього, бібліотеки КЗ ЦБС КМР визначають в соціальній сфері міста:

МІСЦЮ - задоволення потреб жителів міста в інформації, знаннях, дозвіллі, спілкуванні (комунікації) через відкритий вільний доступ до інформаційних ресурсів, послуг.

СТРАТЕГІЧНУ МЕТУ розвитку бібліотек - підвищення ефективності діяльності бібліотек як важливої складової соціо-культурного та інформаційного простору міста за рахунок підвищення якості послуг, що надаються.

ЗАВДАННЯ:

- ✓ розвиток матеріально-технічної бази бібліотек, проведення капітального та косметичних ремонтів, забезпечення бібліотек сучасним обладнанням;
- ✓ впроваджувати в роботу бібліотек грантову та проектну діяльність, для збільшення обсягу фінансових ресурсів, що будуть використовуватись відповідно до потреб бібліотеки;
- ✓ впровадження новітніх технологій, в першу чергу інформаційно-комунікаційних;

- ✓ забезпечення безпеки бібліотек і збереження бібліотечних фондів як частини культурної спадщини;
- ✓ забезпечити безперешкодний доступ до бібліотечної мережі для осіб з особливими потребами;
- ✓ забезпечення бібліотек кваліфікованими фахівцями, відповідно до потреб користувачів.

Внутрішній контекст

Швидке старіння інформаційних та комунікаційних технологій.

Попит на бібліотечні послуги з використанням інформаційних технологій зростає, запити користувачів не задовольняє наявна кількість комп'ютерного обладнання.

Швидка зміна інформаційних технологій тягне за собою необхідність оновлення комп'ютерного парку, програмного забезпечення.

Розвиток Інтернет - технологій в бібліотеках стримується загальним відставанням в цьому питанні муніципальних утворень. Навіть при наявності доступу бібліотек в Інтернет якість зв'язку не задовольняє сучасним вимогам.

В аварійних будівлях розташовується 1 бібліотека. Недолік площ відчувають всі бібліотеки. Косметичного ремонту потребують приміщення всіх бібліотек. Охоронна сигналізація та пожежна сигналізація вимкнута у всіх бібліотеках через брак коштів. У всіх бібліотеках відчувається нестача сучасного обладнання (стелажів, кафедр, робочих столів, виставкових вітрин, кондиціонерів, комп'ютерного обладнання та ін.). Система відеоспостереження у бібліотеці відсутня.

Нестабільно оновлюються бібліотечні фонди.

Фонди інформаційних ресурсів бібліотеки включають видання з усіх галузей знань: науково-популярні, довідкові, інформаційні, навчальні, твори художньої літератури, періодичні видання. Вкрай обмежене фінансування на їх придбання спонукає до пошуку позабюджетних коштів. Щорічно КЗ ЦБС КМР отримують близько 130 назв газет і журналів (у докризовий період економіки цей показник становив 300 назв).

За 2019 рік надходження у фонд бібліотеки склали 5269 примірників видань. В сучасних реаліях непросто сформувати якісний фонд з урахуванням потреб користувача. До особливостей формування та використання фондів бібліотеки слід віднести тривалі терміни комплектування та накопичення видань, повільні темпи відновлення фондів, продовження термінів зберігання окремих документів, дбайливе ставлення до книг.

У силу цього їх фонди досить різноманітні, але це розмаїття досягається в основному за рахунок старих книг і матеріалів, які часто виявляються непотрібними. Через відсутність регулярного і достатнього фінансування, фонди бібліотеки постійно старіють і скорочуються, зношення і скорочення в останні роки перевищує надходження нової літератури.

Проблема збереження бібліотечних фондів і устаткування.

Є випадки розкрадання комп'ютерного устаткування і документів з книжкових фондів. Всі бібліотеки КЗ ЦБС КМР не забезпечено сучасними системами пожежно-охоронної сигналізації, пожежогасіння, кліматичного контролю, мають у своєму розпорядженні застаріле обладнання практично у всіх сферах бібліотечної діяльності.

Якість і комфортність бібліотечних послуг не відповідають очікуванням користувачів.

Існує цілий ряд бар'єрів - фінансових, організаційних, технологічних, професійних та інших, що обмежують доступ до інформації та бібліотечних послуг людям з обмеженими фізичними можливостями. Будівлі бібліотек нашого міста не пристосовані до відвідування людей, що мають обмеження здоров'я, недостатньо фінансових коштів для організації особливих видів послуг. Публічні бібліотеки міста не мають спеціальних видань з тифлотехнічними пристроями для обслуговування незрячих користувачів, велика частина бібліотекарів не має підготовки для роботи з інвалідами різних категорій.

Зниження інтересу до читання обумовлено глобалізацією засобів масової інформації, бурхливим розвитком індустрії розваг. Вони витісняють читання як престижне джерело отримання інформації і форму дозвілля. Нечитабельне покоління - це неграмотне покоління. Явище вторинної неграмотності стає фактом нашої дійсності.

Старіння кадрів

Віковий склад виражається на сьогоднішній день в наступних цифрах.

В ЦБС працює 40 бібліотекарів

За стажем роботи: до 3-х років – 4
від 3-10 років – 0
понад 10 років – 4
понад 20 років – 32

За освітою: повна вища – 26
у т.ч. вища бібліотечна – 18

базова вища - 14
у т. ч. середня бібліотечна – 13
інша спеціальна – 1
середня загальна -0

Відсутність інженерно-технічного персоналу для обслуговування комп'ютерної техніки, підтримки локальних мереж та інших електронних комунікацій.

Але у нас є бажання та потенціал до якісних змін діяльності бібліотек КЗ ЦБС КМР.

ПРІОРИТЕТИ РОЗВИТКУ КЗ ЦБС КМР

спрямовані на:

- консолідацію територіальної громади;
- дотримання європейських цінностей, інтеграцію у європейське співтовариство;
- підвищення якості життя;
- рівний доступ до інформації, знань і культурного надбання.

КИМ МИ ХОЧЕМО БУТИ::

- ✓ культурно-просвітницьким, інтелектуальним, інноваційним центром, який гнучко реагує на змінні потреби та очікування клієнтів;
- ✓ комунікаційним майданчиком інтелектуального розвитку та культурного дозвілля мешканців та гостей Кам'янського;
- ✓ активний інформаційний агент, рівноправна дійова особа в мережевому, віртуальному просторі, що забезпечує доступ як до власних, так і світових інформаційних ресурсів та надає користувачеві професійну консультацію з навігації та вибору джерел інформації;
- ✓ зберігач культурної спадщини, втіленої в її фондах та інших інформаційних ресурсах. Бібліотека не тільки зберігає, але й створює, примножує культурну спадщину та надає в громадське користування матеріали з культурної спадщини, у тому числі регіональної, краєзнавчої та локально-історичної тематики.

НАШІ ЦІННОСТІ:

- ✓ Ми вважаємо, що кожен користувач Бібліотеки є унікальним і важливим;
- ✓ Ми швидко та адекватно реагуємо на запити, потреби та очікування користувачів;
- ✓ Ми створюємо та розвиваємо комфортний простір для навчання, розвитку, роботи та взаємодії;
- ✓ Ми відповідальні за дотримання наших зобов'язань перед користувачами, за якість наших ресурсів та послуг;
- ✓ Ми відповідальні один перед одним.

СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ КЗ «ЦЕНТРАЛІЗОВАНА БІБЛІОТЕЧНА СИСТЕМА М. КАМ'ЯНСЬКОГО» КМР:

➤ Легке фізичне середовище;

У бібліотеці кожен знайде зручне місце, щоб зустрітися з друзями або однодумцями, провести ділову зустріч, взяти участь у масовому заході, провести своє дозвілля змістовно або відпочити. У бібліотеці створюються комфортні фізичні та психологічні умови не лише для користувачів, а й для працівників бібліотеки.

Ініціативи

- ✓ Оновити інженерні системи (теплопостачання) та електро- і комп'ютерні мережі із мінімізуванням енерговитрат для створення комфортних умов перебування у приміщенні бібліотеки
- ✓ Зробити редизайн приміщень бібліотек відповідно до сучасних тенденцій та потреб користувачів

Показники досягнення цілі

- ✓ Підвищення рівня фізичного комфорту користувачів у Бібліотеці
- ✓ Підвищення рівня психологічного комфорту користувачів у Бібліотеці
- ✓ Збільшення середньомісячної кількості відвідувань Бібліотеки (фізична присутність)
- ✓ Щорічний приріст легких, комфортних зон для користувачів із оновленим дизайном та обладнанням

➤ Легке віртуальне середовище;

Через інтенсивний розвиток інформаційних технологій Бібліотеці необхідно пропонувати користувачам свої послуги та сервіси дистанційно без часових та просторових обмежень, в комфортному для них режимі, із застосуванням сучасних технологічних інструментів.

Ініціативи

- ✓ Надавати швидкий доступ до інформації через відкритий доступ до найбільш запитуваної частини друкованої колекції. Оцифрування краєзнавчих фондів, створення піар кодів на більш запитувану літературу.
- ✓ Розширити зону покриття в бібліотеках філіалах сигналу Wi-Fi для покращення доступу користувачів до інтернету

Показники досягнення цілі

- ✓ Підвищення рівня комфортності користувачів у віртуальному середовищі бібліотеки;

- ✓ Збільшення середньомісячної кількості відвідувань веб-ресурсів бібліотеки (веб-сайт, блог, соціальні мережі, електронний каталог);
- ✓ Збільшення середньомісячної кількості користувачів електронними фондами бібліотеки (оцифрований фонд, та піар коди);

➤ **Креативне культурно-просвітницьке середовище;**

Бібліотека – місце, яке спонукає до творення нових ідей. Користувачам пропонуються ресурси та послуги не лише для самоосвіти, читання та навчання, а й для спілкування та розвитку творчої особистості. У бібліотеках працюють клуби та аматорські об'єднання, відео лекторії «Світова художня культура», «Філософські діалоги», «За покликом душі», клуб шанувальників інтелектуального кіно, авторські, історичні та ботанічні пішохідні екскурсії, курси з медіа грамотності тощо. Бібліотеки заохочують і об'єднують усіх, хто цікавиться історією і культурою міста, збирає та популяризує краєзнавчі документи, співпрацює з краєзнавцями, екскурсоводами. Розширюються форми виставкової бібліотечної діяльності – організовує персональні та колективні виставки образотворчого мистецтва, фотовиставки.

Ініціативи

- ✓ Сприяти та підтримувати культурно-інтелектуальні ініціативи користувачів;
- ✓ Розвивати спільні з партнерами та користувачами культурно-просвітницькі програми та проекти.

Показники досягнення цілі

- ✓ Щорічне збільшення кількості спільних з партнерами та користувачами культурно-просвітницьких програм та проектів;
- ✓ Щорічне збільшення кількості культурно-просвітницьких заходів, організованих бібліотекою.

➤ **Оновлений «портфель послуг»;**

Існує цілий ряд бар'єрів - фінансових, організаційних, технологічних, професійних та інших, що обмежують доступ до інформації та бібліотечних послуг людям з обмеженими фізичними можливостями. Будівлі бібліотек нашого міста не пристосовані до відвідування людей, що мають обмеження здоров'я, недостатньо фінансових коштів для організації особливих видів послуг. Публічні бібліотеки міста не мають спеціальних видань з тефлотехнічними пристроями для обслуговування незрячих користувачів, велика частина бібліотекарів не має підготовки для роботи з інвалідами різних категорій.

Саме через послуги Бібліотека пропонує своїм клієнтам ті цінності, які відповідають їхнім потребам. Тому оновлення вже діючих та введення нових послуг є важливим для затребуваності та успішності Бібліотеки.

Ініціативи

- ✓ Переглянути та оновити «портфель послуг» бібліотеки. Через послуги та сервіси створюватиметься додаткова цінність та максимально задовольнятимуться потреби клієнтів. Сервісність – основний принцип організації оновлених та нових послуг, сервісів бібліотеки;
- ✓ Забезпечення диференційованого підходу в бібліотечному обслуговуванні різних груп населення. Особливої уваги потребує робота з дітьми та молоддю. Соціальну спрямованість спеціалізованого бібліотечного обслуговування набуває повсюдна практика пріоритету обслуговування людей з обмеженими фізичними можливостями, сприяння їх соціальній адаптації в суспільстві через книгу і бібліотеку;
- ✓ Розвиток поза стаціонарних форм обслуговування жителів, наближення інформації до місця роботи, навчання, проживання;
- ✓ Впровадження в бібліотечну діяльність нових культурних практик, спрямованих на підвищення інтересу до читання різних груп населення, особливо дітей та молоді;
- ✓ Подолання культурної ізоляції проблемних соціальних груп на основі використання інноваційних підходів в обслуговуванні населення бібліотечною книгою, розширення партнерських відносин із зацікавленими установами та організаціями;
- ✓ Залучати клієнтів на постійній основі до процесів організації послуг та сервісів, як впроваджуючи спільні проекти бібліотеки та клієнтів, так і підтримуючи реалізацію окремих ініціатив клієнтів у приміщенні Бібліотеки.

Показники досягнення цілі

- ✓ Збільшення кількості обслугованих користувачів бібліотеки (середньомісячне за рік)
- ✓ Збільшення кількості успішних ініціатив/ проектів із впровадження нових послуг та сервісів бібліотеки спільних з клієнтами, та окремих ініціатив клієнтів у приміщенні бібліотеки.

➤ Актуалізація бібліотечних фондів. Впровадження УДК;

Основою роботи будь-якої бібліотеки є її фонд, від складу якого залежить успіх

роботи бібліотеки в цілому, та виконання завдань, які поставлені перед нею.

Ініціативи:

- ✓ Впровадження Універсальної десяткової класифікації (УДК);
- ✓ Постійно організовувати очищення фонду від пасивної частини, яка утворилась за рахунок видань, що втратили актуальність, надійшли до фонду випадково і були непрофільними для конкретної бібліотеки, фізично зношені і непридатні для використання.
- ✓ Поповнення фонду сучасною та різногалузевою літературою
- ✓ Оновлення фонду (взамін фізично зношених та втрачених видань) кращими зразками минулих років, класиків української та світової літератури, які не втрачають актуальності з часом.
- ✓ Розкриття фонду, що означає зручне розміщення та вільний доступ, організація виставок, полиць, інформаційних куточків.
- ✓ Корегування профілю комплектування, з урахуванням мінливих наукових, освітніх, професійних, суспільних пріоритетів;
- ✓ Формування фонду літератури мовами етнічних громад міста, іноземними мовами;

Показники досягнені цілі:

- ✓ Рекласифікація документального фонду бібліотеки (повинна проводитися паралельно з вилученням зношених, застарілих документів, документів, які втратили свою актуальність, для подальшого їх списання. Зазначені документи рекласифікації не підлягають).
- ✓ Мобільність та легкість бібліотечного фонду, де легко орієнтуватись та знаходити потрібну літературу;
- ✓ Щорічне збільшення обертаності фонду (книговидача/кількість фонду)
- ✓ Щорічне поповнення та оновлення фонду;
- ✓ Щорічний приріст користувачів бібліотеки;

➤ Актуальна колекція інформаційних ресурсів на різних носіях;

Інформаційні ресурси, які бібліотека пропонує користувачам мають максимально відповідати їхнім потребам. Саме тому бібліотека розвиватиме актуальну колекцію ресурсів на різних носіях (паперових та електронних).

- ✓ Налагодити взаємозв'язок та формувати бібліотечну колекцію із українськими видавництвами
- ✓ Збільшення кількості електронних ресурсів і доступу до повнотекстових баз даних. Оцифровка книг краєзнавчого змісту та створення піар кодів

книг, які більш за все користуються попитом, та які відсутні в фондах бібліотеки.

- ✓ Аналітичний розпис матеріалів краєзнавчого змісту до загального ресурсу Електронний корпоративний краєзнавчий каталог “Дніпропетровщина”
- ✓ Ведення та поповнення бази даних «Електронний каталог»
- ✓ Ведення та наповнення бази даних нового сайту бібліотеки

Показники досягнення цілі:

- ✓ Щорічне зменшення % незадоволених запитів користувачів на інформаційні ресурси;
- ✓ Щорічне збільшення віртуальних користувачів бібліотеки;
- ✓ Щорічний приріст % залучених до колекції Бібліотеки ресурсів;
- ✓ Щорічне збільшення поповнення електронної бази даних бібліотеки, та відвідуваності сайту бібліотеки.

➤ **Фандрейзингова діяльність . Проектна діяльність**

Нині фандрейзинг - надзвичайно популярна тема серед української спільноти. Адже для досягнення благодійних цілей необхідне постійне залучення ресурсів, які б допомагали рухатись за визначеними напрямками. Фандрейзинг, саме і є тим процесом, що спрямований на залучення необхідних ресурсів.

Ініціативи:

- ✓ пошук потенційних джерел фінансування;
- ✓ впровадження в життя проектної та грантової діяльності: пошук, написання, перемагання;
- ✓ формування, підтримку і розвиток зв'язків із фінансовими донорами;
- ✓ формування громадської думки на користь підтримки діяльності організації;
- ✓ здійснення фандрейзингової акції чи кампанії;

Показники досягнення цілі

- ✓ Збільшення % витрат на удосконалення та нововведення
- ✓ Зменшення кількості напрямів роботи бібліотеки з недостатнім фінансуванням
- ✓ Покращення матеріального становища бібліотек

➤ **Бюджет зростання**

Щоб Бібліотека була гнучкою в своїй діяльності, оперативно й адекватно реагувала та здійснювала відповідні дії для задоволення потреб своїх клієнтів,

необхідно мати достатньо коштів для підтримки вже наявних послуг та сервісів на високому рівні та запровадження нововведень.

Ініціативи

- ✓ Досягнути щорічного зростання бюджету бібліотеки на суму, достатню для забезпечення основної діяльності бібліотеки та для реалізації не менше одного нового проекту;
- ✓ Досягнути щорічного зростання бюджету отриманого за надання всіх видів платних послуг;

Показники досягнення цілі

- ✓ Збільшення % витрат на удосконалення та нововведення;
- ✓ Зменшення кількості напрямів роботи бібліотеки з недостатнім фінансуванням;
- ✓ Економія фінансування бібліотек з міського бюджету.

➤ Навчання персоналу

Від того, наскільки професійними будуть працівники, залежить і загальний успіх та результат діяльності бібліотеки, і те, наскільки ефективно та швидко будуть запроваджуватися заплановані нововведення, і те, якою буде щоденна робота кожного працівника.

Ініціативи

- ✓ Сформувати систему систематичного навчання і підвищення кваліфікації співробітників бібліотек міста в області інформаційних технологій;
- ✓ Організація і проведення моніторингу потреб у кадровому забезпеченні бібліотек і проведення профорієнтаційної роботи;
- ✓ Підвищення кваліфікації всіх бібліотечних працівників незалежно від стажу, рівня освіти і займаної посади;
- ✓ Організація навчання молодих кадрів професійним знанням і навичкам, лідерським якостям, розвитку інтелектуальних і професійних здібностей;
- ✓ Навчання бібліотечного персоналу навичкам інноваційної творчості в бібліотечній діяльності і надання консультаційної допомоги в освоєнні методів керування процесом змін у бібліотеках;
- ✓ Оперативна трансляція найбільш цікавого і значного в широке середовище професійної діяльності за допомогою реалізації нових інтерактивних форм навчання;
- ✓ Пробудження здатності самостійно спостерігати, аналізувати, знаходити оптимальні рішення в різних ситуаціях;
- ✓ Залучення зовнішніх консультантів, які надають свій досвід і знання для

здійснення змін самою бібліотекою.

- ✓ Методичний супровід системи безперервної професійної освіти;
- ✓ Впровадження системи дистанційного навчання бібліотечних працівників;
- ✓ Організація професійних конкурсів та оглядів;
- ✓ Підвищення мотивації і розуміння потреби бібліотечного персоналу в постійній професійній самоосвіті.

➤ **Показники досягнення цілі**

- ✓ Щорічне підвищення загального рівня задоволеності користувачів роботою бібліотеки;
- ✓ Щорічне зменшення % незадоволених запитів користувачів;
- ✓ Щорічне підвищення якості виконаних процесів роботи Бібліотеки;
- ✓ Щорічне збільшення кількості працівників, які підвищили кваліфікацію.

Стратегію розроблено як загальне бачення, що разом реалізовуватиметься органами місцевої влади, органами місцевого самоврядування, КЗ «Централізована бібліотечна система м. Кам'янського» КМР та громадськими об'єднаннями.

Почуття та Повага

Ми любимо те, що ми робимо!

Ми поважаємо наших користувачів та їхні права і свободу!

Ми поважаємо та довіряємо один одному!

Досконалість та Інноваційність

Ми постійно шукаємо й використовуємо всі можливості для вдосконалення **нашого** професійного рівня;

Ми завжди вчимося та обмінюємося знаннями;

Ми досліджуємо і впроваджуємо інновації, щоб покращити вже існуюче та створити краще!